

การใช้สื่อมวลชนเพื่อจัดความไว้ห่วยของลูกเรือประมงโชคเบญจา 3

นายทวีศักดิ์ จันทรลอบ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN : 974-584-400-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1419235X

MASS MEDIA USE FOR DIMINISHING LONELINESS
OF CHOKE BENJA 3 FISHERMEN

Mr. Thaweesak Chanloi

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Mass Communication
Graduate School
Chulalongkorn University

1994

ISBN : 974-584-400-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้สื่อมวลชนเพื่อขจัดความว่าเหว่ของลูกเรือประมง
โชคเบญจา 3

โดย

นายทวีศักดิ์ จันทรลอย

ภาควิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์

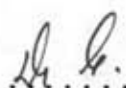
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกาณะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปณิศา ธนสถิตย์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ทวิศักดิ์ จันทร์ลอย : การใช้สื่อมวลชนเพื่อขจัดความเหงาของลูกเรือประมงโชคเบญจา 3 (MASS MEDIA USE FOR DIMINISHING LONELINESS OF CHOKE BENJA 3 FISHERMEN) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ขวัญเรือน กิติวิวัฒน์, 96 หน้า, ISBN 974-584-400-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนเพื่อขจัดความเหงาของลูกเรือประมง และเพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะเนื้อหาสื่อมวลชนที่ใช้ในการขจัดความเหงาของลูกเรือประมง การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิจัยโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลที่เป็นลูกเรือของเรือประมงโชคเบญจา 3 จำนวน 43 คน

ผลการวิจัยพบว่าสถานการณ์แวดล้อมและสภาพวิถีชีวิตประจำวันของลูกเรือ เป็นปัจจัยสำคัญอันก่อให้เกิดความรู้สึกรู้สึกเหงา การใช้สื่อมวลชนเพื่อขจัดความเหงาของลูกเรือนั้นก็แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของสื่อที่ใช้อันได้แก่ หนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ เพลง และ เกมกกด

ลักษณะเนื้อหาสื่อมวลชนที่ลูกเรือเลือกรับนั้นส่วนใหญ่เป็นลักษณะเนื้อหาที่ให้ผลตอบแทนเร็ว อันได้แก่ เนื้อหาประเภทบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ และลูกเรือบางส่วนก็ยังเลือกรับเนื้อหาประเภทที่ให้ประโยชน์ทางความรู้ ซึ่งสามารถนำไปใช้เพื่อการดำเนินชีวิตในสังคมได้อีกด้วย

นอกจากลูกเรือใช้สื่อมวลชนเพื่อขจัดความเหงาแล้ว ยังพบว่าลูกเรือบางส่วนใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมในลักษณะอื่นอีกด้วย ได้แก่ ความต้องการหลีกเลี่ยงจากความเครียด เป็นจริงชั่วขณะ ความต้องการข่าวสารความรู้ ความต้องการสร้างความมั่นใจและสถานภาพ และความต้องการกระตุ้นทางกามารมณ์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต *Thak*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Phan*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 550688: MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: MASS MEDIA/LONELINESS/FISHERMEN

THAWEESEK CHANLOI : MASS MEDIA USE FOR DIMINISHING LONELINESS OF
CHOKE BENJA 3 FISHERMEN. THESIS ADVISER : ASST. PROF. KWANREUN
KITIWAT, 96 pp. ISBN 974-584-400-4

The objective of this research is to study the pattern of mass media behavior for diminishing the loneliness of the fishing boat crew and to understand the content of such media for the purpose. This research is a qualitative research aimed at participant observation and individual depth interview with 43 crew members of Choke Benja 3.

The outcome reveals that the environmental condition and daily routine of the crew members are the main factor contributing to this loneliness. The use of media to help diminish loneliness varies as per individuals by means of books, video tapes, audio tapes or pocket computer games.

The most chosen type of the media made by the crew appear to be the entertaining type in various forms and partly chose informative type of media beneficial for their daily social lives.

Apart from using the media to rid themselves of the loneliness, it was also found that some crew members use the media to satisfy their emotional and social needs in other ways; such as temporary resignation from reality, need for informative news, need to improve self confidence and status and need for sexual arousal.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อคิดเห็นเป็น อย่างดียิ่ง ในการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ ผู้ให้ข้อคิดเห็น และให้กำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนเป็นประธานกรรมการ วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปณิศา ธนสถิตย์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการ วิทยานิพนธ์ รวมถึงคำแนะนำต่าง ๆ ที่มีคุณค่าต่อการวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้ไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจาก คุณสุธี เอื้อเฟื้อ และคุณสุทธิวรรณ พุทธิมนตรี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณได้ทั้งวันชัย พจน์สมพงษ์ และลูกเรือของเรือโชคเบญจา 3 ทุกคน ที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทั้งรุ่นพี่ และรุ่นน้องทุกคนที่มีโอกาสเอนามได้หมดคนในที่นี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ทวิศักดิ์ จันทร์ลอย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาหน้าวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อสันนิษฐานในการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน	8
แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเปิดรับสื่อมวลชน	14
แนวคิดทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความไว้หว่	17
3. ระเบียบวิธีวิจัย	22
คำนำ	22
แหล่งข้อมูล	23
การตรวจสอบข้อมูล	27
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
วิธีการนำเสนอข้อมูล	29

	หน้า
4. รูปแบบพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนเพื่อขจัดความว้าเหว่	33
สถานการณ์แวดล้อมและสภาพวิถีชีวิตประจำวัน	33
สภาวะความว้าเหว่กับรูปแบบพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชน ของกลุ่มเรือ	41
กลุ่มเรือที่มีความว้าเหว่	41
สาเหตุของความว้าเหว่	50
กลุ่มเรือที่ไม่มีควมว้าเหว่แต่เบื่อหน่าย	53
กลุ่มเรือที่ไม่เหงว้าเหว่และไม่เบื่อหน่าย	60
5. ประเภทและเนื้อหาของสื่อมวลชนที่ใช้เพื่อขจัดความว้าเหว่ . .	66
สื่อสิ่งพิมพ์	66
วิดีโอ	74
เทปเพลง	78
เกมกด	80
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	83
ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย	90
ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	92
ประวัติผู้เขียน	95

ภาพที่

1. เรือประมงโชคเบญจา 3 30
2. แผนที่แสดงบริเวณพื้นที่ทำการประมง 31
3. ภาพหมู่ลูกเรือโชคเบญจา 3 และผู้วิจัย 32

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย